

Fernando Amezketarra, pasadizo xelebreen protagonista

Fernando Amezketarra (Pernando) pertsona alai eta umoretsua izan zen, zalantzarik gabe. Bere bizitzari buruzko pasarte labur bat entzunda, ulermena landu eta zuk aukeratutako norbaiten gaineko biografia laburra idaztea proposatuko dizugu.

Audioa entzun baino lehen

Fernando Amezketarrari buruzko biografia laburra entzungo duzu segidan. Entzun aurretik, ordea, Fernandori buruz dakizuna ikusiko dugu.

Noiz jaio zen?

☐ XVIII. mendean

☐ XIX. mendean

Non jaio zen?

☐ Amezketan

☐ Adunan

Bertsolaria al zen?

☐ Ez

☐ Bai

Zein lanbide izan zituen?

☐ Artzain, meatzari, bertsolari...

☐ Nekazari, abade, txiste-kontalari...

Audioa entzun bitartean

Hementxe duzu Fernandoren biografia laburra entzungai. Arretaz entzun eta segidan dituzun galderei erantzun egokia eman.

Noiz jaio zen Fernando Amezketarra?

☐ 1734an

☐ 1764an

☐ 1674an

Nolakoa zen Fernando?

☐ Gauza asko esan dira Fernandori buruz, denak ere gezurrak.

☐ Gauza asko esan dira Fernandori buruz, batzuk egiak eta beste batzuk, berriz, gezurrak.

☐ Gauza asko esan dira Fernandori buruz, denak ere egiak.

Fernandoren haurtzaroaz:

☐ Ziur dakiguna zera da: ez zen eskolara joan.

☐ Jakin badakigu eskolara joan zela, baina besterik ez.

☐ Oso informazio gutxi daukagu.

Fernandok lanbide asko izan zituen:

☐ Bertsolari, meatzari eta artzain aritu zen.

☐ Bertsolari lan egin zuen urte dezente, eta diru asko irabazi.

☐ Ertzain, bertsolari eta meatzari aritu zen.

Fernandori buruzko gertaera eta pasadizoak:

☐ Beste kultura batzuetan ere azaldu izan dira.

☐ Bertso askotan daude.

☐ Txirritari buruzkoak ziren, baina Fernandori ezarri zitzaizkion.

Fernandoren ohitura omen zen:

☐ Bertsotan hitz egitea beti.

☐ Erretoreari bertsotan hitz egitea.

☐ Zerbait galdetuz gero, errimatuz erantzutea.

Fernandoren garaiko bertsolaritzak:

☐ Ez zuen fama onik apaiz eta alkate batzuen artean.

☐ Ospe eta dirua ematen zien bertsolariei.

☐ Nahikoa diru irabazteko aukera ematen zuen.

Gipuzkoako herri batzuetan:

☐ Izugarrizkoa zen bertsozaletasuna, baina jende gutxi hurbiltzen zen saioetara.

☐ Ezin zen bertsotan aritu.

☐ Debekatu egin zioten Fernandori bertsotan aritzea.

Nola hil zen Fernando?

☐ Goseak hil zen.

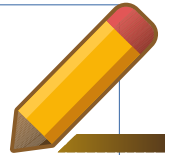
☐ Errekan itota.

☐ Aranek jan ondoren erreka ura edanda.

Audioa entzun ondoren

Aukeratu zure gustuko pertsonaia bat (historikoa, artista, euskalduna edo unibertsala...) eta idatzi testu labur bat datu hauek kontuan izanik:

- Non eta noiz jaio zen.
- Zergatik den pertsonaia ezaguna.
- Zein zen bere lanbidea.
- Nolakoa izan zen bere haurtzaroa.
- Nolakoa zen bera bizi izan zen garaia.
- Nola hil zen.

Zuzenketa-orria

Audioa entzun baino lehen

Noiz jaio zen?

✓ XVIII. mendean

Zein lanbide izan zituen?

✓ Artzain, meatzari, bertsolari...

Non jaio zen?

✓ Amezketan

Bertsolaria al zen?

✓ Bai

Audioa entzun bitartean

Noiz jaio zen Fernando Amezketarra?

✓ 1764an

Nolakoa zen Fernando?

✓ Gauza asko esan dira Fernandori buruz, batzuk egiak eta beste batzuk, berriz, gezurrak.

Fernandoren haurtzaroaz:

✓ Oso informazio gutxi daukagu.

Fernandok lanbide asko izan zituen:

✓ Bertsolari, meatzari eta artzain aritu zen.

Fernandori buruzko gertaera eta pasadizoak:

✓ Beste kultura batzuetan ere azaldu izan dira.

Fernandoren ohitura omen zen:

✓ Zerbait galdetuz gero, errimatuz erantzutea.

Fernandoren garaiko bertsolaritzak:

✓ Ez zuen fama onik apaiz eta alkate batzuen artean.

Gipuzkoako herri batzuetan:

✓ Ezin zen bertsotan aritu.

Nola hil zen Fernando?

✓ Aranak jan ondoren erreka ura edanda.

Transkripzioa

Audioa entzun bitartean

Fernando Amezketarra, pasadizo xelebreen protagonista

Fernando Amezketarra orain dela 250 urte jaio zen, 1764an, Amezketan. Bere benetako izena Fernando Bengoetxea Altuna zen. Euskal Herriko imajinarioan pasadizo xelebreen protagonista: adar-jole, pikaro, alfer eta bertsolari gisara geratu da. Dena ez da gezurra, baina dena egia ere ez. Adibidez, alferra zela esaten da, baina gogor lan egindakoa izan omen zen. Ezer gutxi dakigu Fernandoren haurtzaro eta gaztaroaz. Ez dirudi Fernando eskolara joan zenik. 1790ean ezkondu zen.

Ofizio bat baino gehiago izan zuen: nekazari, artzain, meatzari, bertsolari... Fernandok meatzari lan egin zuen urte dezente. Lankideek maiz esan zioten meategia uzteko, ibiltzeko herriz herri bertsotan.

Bertso asko sortu zituen Fernandok, baina badirudi berari buruzko gertaera eta pasadizo gehienak herriak ezarri egin zizkiola, beste kultura batzuetan ere azaltzen direlako pasadizo horietako batzuk, edo beste pertsona batzuei ere ezarri zaizkielako hainbat, adibidez, Txirritari. Hori bai, Fernando Amezketarraren ohitura omen zen berari zerbait esan, eta errima eginez erantzutea. Edo bertsoa osatzea erantzuteko. Adibidez, erretoreak galdetu, “Zer da dolorea?” Eta berak erantzun “Mahaian ez izatea laborea”.

Bertsolaritzak diru gutxi ematen zuen garai hartan. Ez zuen ospe onik hainbat alkate eta apaizen artean. Eta Gipuzkoako hainbat herritan bertsotan aritzea debekatuta zegoen. Baina Amezketan ez zen debekurik.

Bertsozaletasuna izugarria zen: 1801. urte aldera Tolosan izandako Zabala eta Txabalategiren arteko bertso-lehian 4.000 ikus-entzule izan omen ziren. Handik gutxira, Fernando bera Tolosako zezen-plazan aritu zen bertsotan beste hiru bertsolarirekin.

Diotenez, aran gehiegi jan ondoren errekan ura edan, kalte egin eta hil omen zen Fernando Amezketarra, eta hala esan omen zuen: “Ni hiltzen naizenean, esan Fernando ez dela goseak hil”.